82.3 (2=632.3)
Т23

ТАТАР МИФЛАРЫ — БАЛАЛАРГА

ТАТАРСКАЯ МИФОЛОГИЯ ДЛЯ ДЕТЕЙ

ТАТАРСТАН
КИТАП НӘШРИЯТЫ

ТАТАРСКОЕ
КНИЖНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО

73819

ТАТАР МИФЛАРЫ – БАЛАЛАРГА

ТАТАРСКАЯ МИФОЛОГИЯ ДЛЯ ДЕТЕЙ

Государственное бюджетное
учреждение культуры
«Оренбургская областная универсальная
научная библиотека им. Н.К. Крупской»

Казан. Татарстан китап нәшрияты. 2023
Казань. Татарское книжное издательство. 2023

МИФЛАР КАЯН БАРЛЫККА КИЛГӘН?

Борынгы кешеләр тормышны, чынбарлыкны, табигатьне мифлар аша аңларга тырышкан. Мифлар — Галәм һәм Табигать, Тереклек һәм Кешелек дөньялары белән идарә итүче, Кешенең яшәешен, аның рухиятен үз ихтыярында тотучы аллалар сыйныфы, аларның Күктәге, Җирдәге, Һавадагы, Судагы иярченнәре белән бәйле ышанулар.

Борынгырак дәверләрдә кеше һәр табигать күренешен бөек сер, тылсым итеп кабул итә һәм бу сер-тылсымнан илаһилык эзли, аны изгеләштерә, аллалаштыра. Шул рәвешле башта берәр нәрсәгә — утка, суга яисә гади генә агачка, куакка, хәтта үләнгә табына, аннары кош-җанварларны, хайваннарны илаһилаштыра башлый.

Соңрак аның рухи дөньясына табигатьтән дә аерылып бетмәгән, әмма инде кеше сыйфатларына да ия булган аллалар, ияләр, рухлар, мифик затлар килеп керә.

Бу китапта сурәтләнгән мифик персонажлар да — җир өстендәге, кешелек дөньясындагы яшәеш барышына тәэсир итәргә тырышучы түбән рухи затлар.

ОТКУДА ПОЯВИЛИСЬ МИФЫ?

Древние люди жизнь, реальность и явления природы пытались объяснять через мифы.

В древние века человек поклонялся каждому явлению природы, воспринимая его как великую тайну, волшебство, в этом, по его мнению, проявлялась божественная сущность. Таким образом, вначале человек обожествлял огонь, воду или дерево, куст, даже траву, потом — птиц и животных.

Задумываясь о своём месте в мире природы, всё больше осознавая своё превосходство, человек начинает постепенно одушевлять и очеловечивать образы богов. Так в духовном мире человека появляются мифические существа, духи, боги, наделённые человеческими качествами и в то же время неразрывно связанные с природой.

Мифические персонажи, изображённые в данной книге, — духовно низкие существа, пытающиеся влиять на жизнь человечества на земле.

ӨЙ ИЯСЕ
ДОМОВОЙ

Р. Шәрипов: «Йорт иясе» (12+)
«Өй иясе» (6+) әкияте;

Сказка «Эй иясе» (6+)

Өй иясе (Йорт иясе, Йорт анасы) — кешеләргә күренмәсә дә, һәрдаим үзенең барлыгын сиздереп торган рухи зат. Ул, гадәттә, кешегә охшашрак, әмма кешеләрдән тәбәнәгрәк буйлы карт рәвешендә күзгә күренә. Бөкрерәк гәүдәле, җыерчык баскан ак чырайлы, зур күзле, җитү чал чәчле, кайчакта сакал-мыегы да бар. Ул күп очракта кеше шикелле киенгән булыр, ак киндер күлмәк-ыштаннан, бик сирәк кенә очлаебрак торган башлык кигән итеп күрәләр. Өй иясе күбрәк идән астында гомер сөрә.

Өй иясе, күпчелек очракта, өйне, бу нигездә гомер итүчеләрне яклаучы һәм саклаучы буларак кабул ителә. Ләкин моның өчен өйдә, нигездә тынычлык, иминлек булырга тиеш. Өй иясенә сабыр һәм итагатьле булган очракта, ул үз ярдәмен меңе белән кайтара. Берәр бәла-каза килсә, янгын чыкса, су басса яисә караклар керсә, Өй иясе шундук

Рарог — чехларда өй иясе.

Рарог — чешский домовой.

Яков Коблов:

«Ой эясе» (хозяин дома, домовой) жилищем своим обыкновенно избирает подполье, откуда и выходит по ночам. В воображении татарина он рисуется стариком, носящим довольно длинные волосы. Домовой — заботливый хозяин и, по признанию татар, даже полезная тварь. Он оберегает дом, в предчувствие беды всю ночь ходит, беспокоится и вздыхает. Если случится какое-либо несчастье ночью, например, пожар, а люди спят, он будит их, трясёт за ноги или стучит. Обыкновенные занятия домового следующие: ночью он чешет голову; иногда сеет решетом муку, это признак хороший, обещающий богатство; воет домовой не к добру — это означает приближение бедности. При хороших

Хайнцель — немецларда өй иясе.

Хайнцель — немецкий домовой.

Конец ознакомительного фрагмента

Уважаемый читатель!

Размещение полного текста данного произведения
невозможно в связи с ограничениями
по IV части ГК РФ

Эту книгу вы можете прочитать в
Оренбургской областной универсальной
научной библиотеке им. Н. К. Крупской

По адресу: г. Оренбург, ул. Советская 20
телефон для справок: (3532) 32-32-26